

HISTORIEN OM MENNESKE- RETTIGHETENE

United for Human Rights

United for Human Rights (UHR: forent for menneskerettigheter) er en ideell, skattefritatt organisasjon, som har sitt hovedkvarter i Los Angeles i USA og avdelinger over hele verden. UHR hjelper og forener individer, undervisere, organisasjoner og regjeringsorganer for å implementere Verdenserklæringen om menneskerettighetene på lokale, regionale, nasjonale og internasjonale nivåer.

UHR støtter arbeidet til mange andre menneskerettighetsorganisasjoners arbeid og oppfordrer dem til å arbeide sammen for å iverksette Verdenserklæringen og dens etterkommer, Den internasjonale menneskerettighetsloven. Den internasjonale menneskerettighetsloven består av Verdenserklæringen om menneskerettighetene, Den internasjonale konvensjonen om sivile og politiske rettigheter og Den internasjonale konvensjonen om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter.

En av UHRs primære funksjoner er opplysning. Youth for Human Rights International (YHRI – Unge for menneskerettigheter) er den avdelingen av UHR som underviser barn og unge tenåringer i menneskerettigheter slik at de blir talspersoner for toleranse og fred. Derfor støtter UHR tiltak for å fremme den fulle implementeringen av erklæringen, og deler ut informasjons- og undervisningsmaterialer for å øke befolkningens kunnskap og bibringe en full forståelse av menneskerettigheter.

INNHALDSFORTEGNELSE

Innholdsfortegnelse for filmen	5
Menneskerettigheter – en introduksjon	6
Bakgrunnen for menneskerettighetene	8
En kort historie om Verdenserklæringen om menneskerettighetene	10
Verdenserklæringen om menneskerettighetene	12
Hva du bør vite om internasjonale menneskerettighetslover	26
Idealet kontra virkeligheten	30
Forkjempere for menneskerettigheter	32
Bli talsmann for menneskerettigheter	34

© 2012 United for Human Rights. Alle rettigheter forbeholdt. United for Human Rights' logoen er eid av United for Human Rights. Art. nr. C6580/21926-Norwegian.

Dette heftet
er en ledsager til
informasjonsfilmen
*Historien om
menneskerettighetene*

Innholdsfortegnelse **FOR FILMEN**

HISTORIEN OM MENNESKERETTIGHETENE

Denne slående kortfilmen definerer
– på en enkel og kortfattet måte – et
av verdens mest misforståtte emner:
menneskerettigheter.

30 RETTIGHETER – 30 ANNONSEFILMER

Tretti prisvinnende offentlige
informasjonsfilmer som illustrerer hver
av artiklene i Verdenserklæringen
om menneskerettighetene

Menneskerettigheter EN INTRODUKSJON

*Menneskerettigheter
defineres som:*

«De grunnleggende rettighetene og frihetene
som alle mennesker har krav på, anses
ofte å omfatte retten til liv og frihet, tanke-
og ytringsfrihet samt likhet for loven.»

Menneskerettigheter er basert på prinsippet om respekt for individet. Deres fundamentale antagelse er at hver eneste person er et moralsk og rasjonelt vesen som fortjener å bli behandlet med verdighet. De kalles *menneskerettigheter* fordi de er universelle. Mens nasjoner eller spesialiserte grupper nyter spesifikke rettigheter som gjelder bare for dem, gjelder menneskerettighetene for alle.

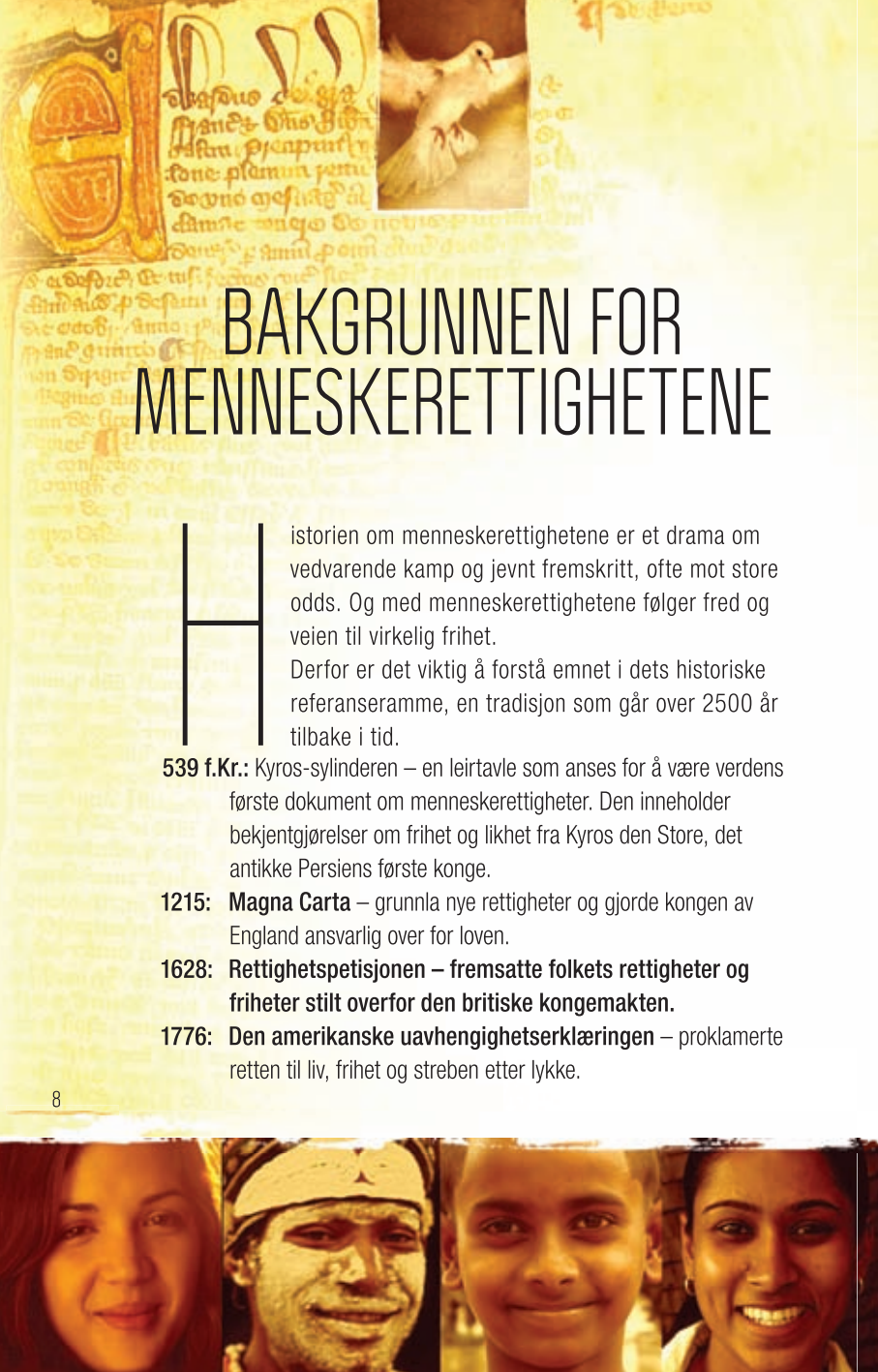

Hele omfanget av emnet menneskerettigheter er svært bredt. De betyr valg og muligheter. De betyr friheten til å skaffe seg en jobb, velge en karriere, ta en partner etter eget ønske og å oppfostre barn. De inkluderer retten til å reise vidt omkring og retten til å arbeide for en inntekt uten å bli plaget, utsatt for overgrep og truet med vilkårlig avskjed. De favner til og med retten til fritid. I siste instans er menneskerettighetene grunnlaget for alt mennesker setter pris på angående egen livsførsel. Lenge før uttrykket «menneskerettigheter» ble til, kjempet, slåss og døde menn og kvinner for disse prinsippene.

Verdenserklæringen om menneskerettighetene er verdens fremste menneskerettighetsredskap. Dens innledende avsnitt er en sterk bekreftelse av prinsippene som er kjernen i det moderne menneskerettighetssystemet: «Anerkjennelsen av den iboende verdigheten og de like og umistelige rettighetene til alle medlemmer av menneskefamilien, er fundamentet for frihet, rettferdighet og fred i verden.»

Imidlertid eksisterer det en avgrunn mellom formuleringen av disse målene og oppnåelsen av dem. Det er millioner som ikke er frie. Rettssystemer er ofte urettferdige. Og freden fortsetter å mangle i mange deler av verden. Det å bygge bro over den enorme avgrunnen mellom idealet om universelle menneskerettigheter og virkeligheten med omfattende overtredelser av menneskerettighetene, er utfordringen som driver menneskerettighetsforkjempere.

BAKGRUNNEN FOR MENNESKERETTIGHETENE

Historien om menneskerettighetene er et drama om vedvarende kamp og jevnt fremskritt, ofte mot store odds. Og med menneskerettighetene følger fred og veien til virkelig frihet.

Derfor er det viktig å forstå emnet i dets historiske referanseramme, en tradisjon som går over 2500 år tilbake i tid.

539 f.Kr.: Kyros-sylinderen – en leirtavle som anses for å være verdens første dokument om menneskerettigheter. Den inneholder bekjentgjørelser om frihet og likhet fra Kyros den Store, det antikke Persiens første konge.

1215: **Magna Carta** – grunnla nye rettigheter og gjorde kongen av England ansvarlig over for loven.

1628: **Rettighetspetisjonen – fremsatte folkets rettigheter og friheter stilt overfor den britiske kongemakten.**

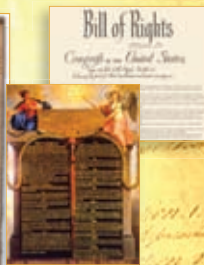
1776: **Den amerikanske uavhengighetserklæringen** – proklamerte retten til liv, frihet og streben etter lykke.

DES DROITS DE L'HOMME

Kyros-sylindren: Dekretene fra Kyros den Store (585–529 f.Kr.), som ble nedskrevet på denne brente leirsylindren, er blitt hyllet som det første dokumentet som nedfeller menneskerettigheter.

- 1787: De forente staters forfatning** – den utgjorde den grunnleggende loven for USAs forbundsregjeringssystem og klart definert borgernes grunnleggende rettigheter.
- 1789: Erklæringen om menneske- og borgerrettighetene** – fastslo i Frankrike at alle borgere er like for loven.
- 1791: Bill of Rights (de grunnlovssikrede borgerrettighetene)** – begrenset den føderale regjeringsmakt og beskyttet alle statsborgere, innbyggere og besøkende på De forente staters territorium.
- 1864: Den første Genève-konvensjonen** – satte standarder for internasjonal lov.
- 1948: Verdenserklæringen om menneskerettighetene** – det første dokumentet som listet opp de tretti rettighetene som alle har krav på.

En kort historie OM VERDENSERKLÆRINGEN OM MENNESKERETTIGHETENE

De grusomhetene det fascistiske Tyskland hadde begått mot minoriteter og fritenkere før og under andre verdenskrig, skapte sjokk og forferdelse i hele verden. Da krigen var over, møttes de seirende nasjonene for å innføre forholdsregler til å unngå en gjentakelse av disse morderiske handlingene og for å fremme freden. Resultatet ble stiftelsen av De forente nasjoner i 1945.

De forente nasjoners pakt etablerte seks hovedorganer, som omfattet Generalforsamlingen, Sikkerhetsrådet og den internasjonale domstolen og, i forbindelse med menneskerettighetene, et Økonomisk og sosialt råd (ECOSOC).

FN-pakten gav ECOSOC makt til å etablere «kommisjoner på de økonomiske og sosiale områdene og til å fremme menneskerettighetene ...»

Den 10. desember 1948 ble Verdenserklæringen om menneskerettighetene vedtatt av FN; Eleanor Roosevelt står her med et eksemplar av det dokumentet hun så utrettelig fremmet.

En av disse var De forente nasjoners menneskerettighetskommisjon. Under menneskerettighetsforkjemperen og USAs FN-delegat Eleanor Roosevelts formannskap, gikk kommisjonen i gang med å lage utkastet til det som ble til Verdenserklæringen om menneskerettighetene. Erklæringen ble vedtatt av De forente nasjoner den 10. desember 1948 og er det mest universelle dokument om

menneskerettighetene som er i kraft. Eleanor Roosevelt, som gis æren for å være inspirasjonen til den, kalte den det internasjonale Magna Charta for hele menneskeheten.

I sin innledning og i Artikkel 1 gir Erklæringen utvetydig *alle* menneskers iboende rettigheter: «Tilsidesettelse av og forakt for menneskerettighetene har ført til barbariske handlinger som har rystet menneskehetens samvittighet, og da framveksten av en verden hvor menneskene har tale og trosfrihet og frihet fra frykt og nød, er blitt kunngjort som folkenes høyeste mål ... Alle mennesker er født frie og med samme menneskeverd og menneskerettigheter.»

Medlemslandene i De forente nasjoner lovet å arbeide sammen for å fremme de tretti menneskerettighetsartiklene som, for første gang i historien, hadde blitt samlet og kodifisert i ett enkelt dokument. Som følge av dette er mange av disse rettighetene i forskjellige former i dag del av grunnlovene i demokratiske land.

VERDENSERKLÆRINGEN OM MENNESKERETTIGHETENE

Den 10. desember 1948 ble Verdenserklæringen om menneskerettighetene vedtatt og bekjentgjort på FNs tredje generalforsamling. Erklæringens fulle tekst er på de følgende sidene. Umiddelbart etter denne historiske begivenhet henstilte Generalforsamlingen til alle medlemsstater å bekjentgjøre Erklæringens tekst og «sørge for at den blir distribuert, framvist, lest og forklart spesielt i skoler og andre læreinstusjoner, uten hensyn til de forskjellige lands eller områders politiske status».

INNLEDNING

Da anerkjennelsen av menneskeverd og like og umistelige rettigheter for alle medlemmer av menneskeslekten er grunnlaget for frihet, rettferdighet og fred i verden,

da tilsidesettelse av og forakt for menneskerettighetene har ført til barbariske handlinger som har rystet menneskehetens samvittighet, og da framveksten av en verden hvor menneskene har tale- og trosfrihet og frihet fra frykt og nød, er blitt kunngjort som folkenes høyeste mål,

da det er nødvendig at menneskerettighetene blir beskyttet av loven for at menneskene ikke skal tvinges til som siste utvei å gjøre opprør mot tyranni og undertrykkelse,

da det er viktig å fremme utviklingen av vennskapelige forhold mellom nasjonene,

da De forente nasjoners folk i Pakten på ny har bekreftet sin tro på grunnleggende menneskerettigheter, på menneskets anstendighet, menneskeverd og på like rett for menn og kvinner og har besluttet å arbeide for sosialt framskritt og bedre levevilkår under større frihet,

da medlemsstatene har forpliktet seg til i samarbeid med De forente nasjoner å sikre at menneskerettighetene og de grunnleggende friheter blir alminnelig respektert og overholdt,

da en allmenn forståelse av disse rettigheter og friheter er av den største betydning for å virkeliggjøre denne forpliktelse,

kunngjør

Generalforsamlingen

nå denne Verdenserklæring om menneskerettighetene som et felles mål for alle folk og alle nasjoner, for et hvert individ og hver samfunnsmyndighet, med denne erklæringen stadig i tankene, skal søke gjennom undervisning og oppdragelse å fremme respekt for disse rettigheter og friheter, og ved nasjonale og internasjonale tiltak å sikre at de blir allment og effektivt anerkjent og overholdt både blant folkene i medlemsstatene selv og blant folkene i de områder som står under deres overhøyhet.

Artikkel 1

Alle mennesker er født frie og med samme menneskeverd og menneskerettigheter. De er utstyrt med fornuft og samvittighet og bør handle mot hverandre i brorskapets ånd.

Artikkel 2

Enhver har krav på alle de rettighetene og frihetene som er nevnt i denne erklæringen, uten forskjell av noen art, f. eks. på grunn av rase, farge, kjønn, språk, religion, politisk eller annen oppfatning, nasjonal eller sosial opprinnelse, eiendom, fødsel eller annet forhold.

Det skal heller ikke gjøres noen forskjell på grunn av den politiske, rettslige eller internasjonale stillingen som innehas av det land eller det område en person hører til, enten landet er uavhengig, står under tilsyn, er ikke-selvstyrende, eller på annen måte har begrenset suverenitet.

Artikkel 3

Enhver har rett til liv, frihet og personlig sikkerhet.

Artikkel 4

Ingen må holdes i slaveri eller trelldom. Slaveri og slavehandel i alle former er forbudt.

Artikkel 5

Ingen må utsettes for tortur eller grusom, umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff.

Artikkel 6

Ethvert menneske har krav på overalt å bli anerkjent som rettssubjekt.

Artikkel 7

Alle er like for loven og har uten diskriminering rett til samme beskyttelse av loven. Alle har krav på samme beskyttelse mot diskriminering i strid med denne erklæringen og mot enhver oppfordring til slik diskriminering.

Artikkel 8

Enhver har rett til effektiv hjelp av de kompetente nasjonale domstolene mot handlinger som krenker de grunnleggende rettighetene han er gitt i forfatning eller lov.

Artikkel 9

Ingen må utsettes for vilkårlig arrest, fengsling eller landsforvisning.

Artikkel 10

Enhver har krav på under full likestilling å få sin sak rettferdig og offentlig behandlet av en uavhengig og upartisk domstol når hans rettigheter og plikter skal fastsettes, og når en straffeanklage mot ham skal avgjøres.

Artikkel 11

1. Enhver som er anklaget for en straffbar handling har rett til å bli ansett som uskyldig til det er bevist ved offentlig domstolsbehandling, hvor han har hatt alle de garantier som er nødvendig for hans forsvar, at han er skyldig etter loven.

2. Ingen må dømmes for en handling eller unnlatelse som i henhold til nasjonal lov eller folkeretten ikke var straffbar på den tiden da den ble begått. Heller ikke skal det kunne idømmes strengere straff enn den som det var hjemmel for på den tiden da den straffbare handling ble begått.

Artikkel 12

Ingen må utsettes for vilkårlig innblanding i privatliv, familie, hjem og korrespondanse, eller for angrep på ære og anseelse. Enhver har rett til lovens beskyttelse mot slik innblanding eller slike angrep.

Artikkel 13

1. Enhver har rett til å bevege seg fritt og til fritt å velge oppholdssted innenfor en stats grenser.
2. Enhver har rett til å forlate et hvilket som helst land innbefattet sitt eget og til å vende tilbake til sitt land.

Artikkel 14

1. Enhver har rett til i andre land å søke og ta imot asyl mot forfølgelse.
2. Denne retten kan ikke påberopes ved rettsforfølgelse som har reelt grunnlag i upolitiske forbrytelser eller handlinger som strider mot De forente nasjoners formål og prinsipper.

Artikkel 15

1. Enhver har rett til et statsborgerskap.
2. Ingen skal vilkårlig berøves sitt statsborgerskap eller nektes retten til å forandre det.

Artikkel 16

1. Voksne menn og kvinner har rett til å gifte seg og stifte familie uten noen begrensning som skyldes rase, nasjonalitet eller religion. De har like rettigheter angående ekteskapet, under ekteskapet og ved oppløsningen av det.
2. Ekteskap må bare inngås etter fritt og fullt samtykke av de vordende ektefellene.
3. Familien er den naturlige og grunnleggende enheten i samfunnet og har krav på samfunnets og statens beskyttelse.

Artikkel 17

1. Enhver har rett til å eie eiendom alene eller sammen med andre.
2. Ingen må vilkårlig fratas sin eiendom.

Artikkel 18

Enhver har rett til tanke-, samvittighets- og religionsfrihet. Denne retten omfatter frihet til å skifte religion eller tro, og frihet til enten alene eller sammen med andre, og offentlig eller privat, å gi uttrykk for sin religion eller tro gjennom undervisning, utøvelse, tilbedelse og ritualer.

Artikkel 19

Enhver har rett til menings- og ytringsfrihet. Denne retten omfatter frihet til å hevde meninger uten innblanding og til å søke, motta og meddele opplysninger og ideer gjennom ethvert meddelelsesmiddel og uten hensyn til landegrenser.

Artikkel 20

1. Enhver har rett til fritt å delta i fredelige møter og organisasjoner.
2. Ingen må tvinges til å tilhøre en organisasjon.

Artikkel 21

1. Enhver har rett til å ta del i sitt lands styre, direkte eller gjennom fritt valgte representanter.
2. Enhver har rett til lik adgang til offentlig tjeneste i sitt land.
3. Folkets vilje skal være grunnlaget for offentlig myndighet. Denne viljen skal komme til uttrykk gjennom periodiske og reelle valg med allmenn og lik stemmerett, og med hemmelig avstemning eller likeverdig fri stemmemåte.

Artikkel 22

Enhver har som medlem av samfunnet rett til sosial trygghet og har krav på at de økonomiske, sosiale og kulturelle godene som er uunnværlige for hans verdighet og den frie utvikling av hans personlighet, blir skaffet til veie gjennom nasjonale tiltak og internasjonalt samarbeid i samsvar med hver enkelt stats organisasjon og ressurser

Artikkel 23

1. Enhver har rett til arbeid, til fritt valg av yrke, til rettferdige og gode arbeidsforhold og til beskyttelse mot arbeidsløshet.
2. Enhver har, uten diskriminering, rett til lik betaling for likt arbeid.
3. Enhver som arbeider, har rett til en rettferdig og god betaling som sikrer hans familie og ham selv en menneskeverdig tilværelse, og som om nødvendig blir utfyllt ved annen sosial beskyttelse.
4. Enhver har rett til å danne og gå inn i fagforeninger for å beskytte sine interesser.

Artikkel 24

Enhver har rett til hvile og fritid, herunder rimelig begrensning av arbeidstiden og regelmessige ferier med lønn.

Artikkel 25

1. Enhver har rett til en levestandard som er tilstrekkelig for hans og hans families helse og velvære, og som omfatter mat, klær, bolig og helseomsorg og nødvendige sosiale ytelser, og rett til trygghet i tilfelle av arbeidsløshet, sykdom, arbeidsuførhet, enkestand, alderdom eller annen mangel på eksistensmuligheter som skyldes forhold han ikke er herre over.
2. Mødre og barn har rett til spesiell omsorg og hjelp. Alle barn skal ha samme sosiale beskyttelse enten de er født i eller utenfor ekteskap.

Artikkel 26

1. Enhver har rett til undervisning. Undervisningen skal være gratis, i det minste på de elementære og grunnleggende trinnene. Elementærundervisningen skal være obligatorisk. Alle skal ha adgang til yrkesopplæring, og det skal være lik adgang for alle til høyere undervisning på grunnlag av kvalifikasjoner.

2. Undervisningen skal ta sikte på å utvikle den menneskelige personlighet og styrke respekten for menneskerettighetene og de grunnleggende friheter. Den skal fremme forståelse, toleranse og vennskap mellom alle nasjoner og rasegrupper eller religiøse grupper, og skal støtte De forente nasjoners arbeid for å opprettholde fred.

3. Foreldre har fortrinnsrett til å bestemme hva slags undervisning barna deres skal få.

Artikkel 27

1. Enhver har rett til fritt å delta i samfunnets kulturelle liv, til å nyte kunst og til å få del i den vitenskapelige framgang og dens goder.

2. Enhver har rett til beskyttelse av de åndelige og materielle interessene som er et resultat av ethvert vitenskapelig, litterært eller kunstnerisk verk som han har skapt.

Artikkel 28

Enhver har krav på en sosial og internasjonal orden som fullt ut kan virkeliggjøre de rettighetene og frihetene som er nevnt i denne erklæringen.

Artikkel 29

1. Enhver har plikter overfor samfunnet som alene gjør den frie og fulle utviklingen av hans personlighet mulig.
2. Under utøvelsen av sine rettigheter og friheter, skal enhver bare være undergitt slike begrensninger som er fastsatt i lov, utelukkende med det formål å sikre den nødvendige anerkjennelse av og respekt for andres rettigheter og friheter, og de krav som moralen, den offentlige orden og den alminnelige velferd i et demokratisk samfunn med rette stiller.
3. Disse rettighetene og frihetene må ikke i noe tilfelle utøves i strid med De forente nasjoners formål og prinsipper.

Artikkel 30

Intet i denne erklæringen skal tolkes slik at det gir noen stat, gruppe eller person rett til å ta del i noen virksomhet eller foreta noen handling som tar sikte på å ødelegge noen av de rettighetene og frihetene som er nevnt i Erklæringen.

*Gjør
menneskerettighetene
til virke. **Her** du bør vite*

OM INTERNASJONALE MENNESKERETTIGHETSLOVER

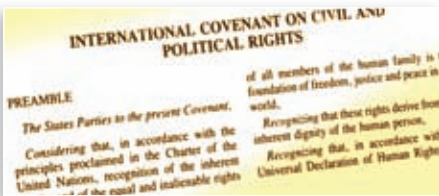
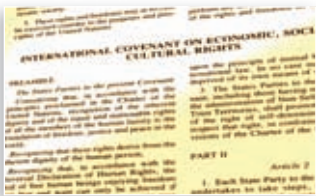
International Bill of Human Rights
(Den internasjonale menneskerettighetsloven)

Verdenserklæringen om menneskerettighetene er en alminnelig anerkjent standard som nasjoner verden over etterlever. Og likevel er den ikke juridisk gyldig. Derfor bestod FNs Menneskerettighetskommisjons arbeid fra 1948 til 1966 hovedsakelig i å skape en samling av internasjonale menneskerettighetslover basert på Verdenserklæringen. Menneskerettighetskommisjonen utarbeidet to hoveddokumenter: Den internasjonale konvensjonen om sivile og politiske rettigheter (ICCPR) og Den internasjonale konvensjonen om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter (ICESCR). De ble begge internasjonale lover i 1976. Sammen med Verdenserklæringen om menneskerettighetene utgjør ICCPR og ICESCR det som er kjent som «International Bill of Human Rights» (Den internasjonale menneskerettighetsloven).

Artikkel 26 i ICCPR opprettet FNs menneskerettighetskomité. Komiteen, som består av 18 menneskerettighetseksperter, har ansvar for å sikre at hver av underskriverne av ICCPR overholder konvensjonen. Komiteen undersøker rapporter som den får fra landene hvert femte år for å sikre at de overholder konvensjonen og den offentliggjør konklusjoner om landenes prestasjoner.

Mange land som har ratifisert ICCPR har også akseptert at Menneskerettighetskomiteen har lov til å undersøke beskyldninger fra enkeltpersoner og organisasjoner om at staten har overtrådt deres rettigheter. Før man appellerer til Komiteen, må personen som klager, først ha brukt alle appellmulighetene ved domstolene i sitt eget land. Etter en undersøkelse, offentliggjør Komiteen resultatene. Dette har stor virkning. Hvis Komiteen støtter anklagene, må landet gå til skritt for at overtredelsen blir avhjulpet.

Menneskerettighetsrådet

På begynnelsen av 2000-tallet fikk FNs Menneskerettighetskommisjon økende kritikk for å ha mislykket i å opprettholde menneskerettighetsstandardene verden over. Dette var delvis fordi antallet medlemskapsland hadde økt og nå omfattet mange land som ble ansett som ansvarlige for alvorlige brudd på menneskerettighetene. Dette resulterte i at FNs Menneskerettighetsråd i mars 2006 erstattet Kommisjonen. Som et mellomstatlig organ med medlemmer fra 47 land har Menneskerettighetsrådet til oppgave å fremme og beskytte menneskerettigheter internasjonalt. Mekanismene det bruker til å oppnå disse målene omfatter en verdensomspennende periodisk gjennomgang som vurderer situasjonen i alle de 192 medlemslandene i FN, en rådgivende komité som tilveiebringer ekspertise med hensyn til menneskerettighetssaker og en klageprosedyre for enkeltpersoner og organisasjoner for å gjøre Rådet oppmerksomt på klager over brudd på menneskerettighetene.

Europeiske menneskerettighetsorganer

Verdenserklæringen om menneskerettighetene som er oversatt til mer enn 300 språk, danner grunnlaget for alle moderne menneskerettighetslover og -konvensjoner. Blant disse dokumentene finner vi Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen.

Konvensjonen ble vedtatt i 1953 av Europarådet. Det består av 47 medlemsland med i alt ca. 800 millioner statsborgere. Rådet ble dannet i kjølvannet av andre verdenskrig for å styrke og fremme demokrati og rettssikkerhet.

Konvensjonen håndheves av Den europeiske menneskerettsdomstolen i Strasbourg i Frankrike. Enhver person eller organisasjon hvis rettigheter har blitt krenket av en medlemsstat i Europarådet, kan be om hjelp fra Den europeiske menneskerettsdomstolen. Den klagende part må imidlertid først ha brukt opp alle appellmulighetene i domstolene i sitt eget land.

En annen organisasjon som ble opprettet for å sikre demokratisk og rettferdig styre, er Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europa (OSSE) som består av 56 deltagende land, inklusive USA og Canada. I tilfeller der medlemsland bryter menneskerettighetene, lytter OSSE til klager fra menneskerettsorganisasjoner og krever et forsvar fra de myndighetene som anklages for upassende oppførsel.

Amerikanske og afrikanske menneskerettskonvensjoner

To andre menneskerettskonvensjoner som er inspirert av Verdenserklæringen, er Den amerikanske menneskerettskonvensjonen og Den afrikanske pakten om menneske- og folkerettigheter.

Den amerikanske menneskerettskonvensjonen, som angår landene i Nord-, Sør- og Mellom-Amerika, ble vedtatt i 1978. Konvensjonen etablerte en menneskerettskonvensjon og en menneskerettsdomstol, som skulle overvåke at konvensjonens bestemmelser blir fulgt.

Det afrikanske paktet om menneske- og folkerettigheter trådte i kraft i 1986 og er blitt ratifisert av over 50 afrikanske stater. Det omfatter økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter så vel som sivile og politiske rettigheter. I 1987 ble det opprettet en kommisjon som skulle overvåke og tolke paktens

IDEALET *kontra* VIRKELIGHETEN

dag har alle De forente nasjoners 192 medlemsland tiltrådt Verdenserklæringen om menneskerettighetene, og det finnes en rekke internasjonale lover til å beskytte dem.

Til tross for at det eksisterer menneskerettigheter, at de er anerkjent – i det minste i prinsippet – av de fleste land og har en sentral plassering i mange lands forfatninger, så er den faktiske situasjonen i verden likevel langt fra de idealer som man hadde forestilt seg med Erklæringen. For noen er den fulle virkeliggjøringen av menneskerettighetene et fjernt og uopnåelig mål. Selv internasjonale menneskerettighetslover er vanskelige å håndheve, og det kan ta flere år og være veldig kostbart å forfølge en klage. Funksjonen til disse internasjonale lovene er å være en restriksjon, men de er

«Anerkjennelsen

av den iboende verdigheten

og de like og umistelige rettighetene til alle
medlemmer av menneskefamilien er grunnlaget
for frihet, rettferdighet og fred i verden.»

Verdenserklæringen om menneskerettighetene

utilstrekkelige til å gi en adekvat beskyttelse av menneskerettighetene, noe som er tydelig i den nakne kjensgjerningen at det forekommer krenkelser hver eneste dag. Diskriminering er svært utbredt i hele verden. Tusenvis sitter i fengsel for å ha sagt sin mening. Tortur og politisk motiverte fengslinger uten rettergang er vanlige flere steder, det tolereres og praktiseres til og med i noen demokratiske land. Tjuesju millioner mennesker lever i slaveri – mer enn dobbelt så mange som da slavehandelen var på sitt høyeste. Og mer enn en milliard voksne er ikke i stand til å lese. Gitt det enorme omfanget av brudd på menneskerettighetene – og de som er oppført her, er bare toppen av isfjellet – så er det ikke overraskende at 90 prosent av befolkningen ikke er i stand til å nevne mer enn tre av de tretti rettighetene sine.

Forkjempere for menneskerettigheter

Fordi mange mennesker er uvitende om rettighetene sine, oppstår spørsmålet: Hvem vil sikre at menneskerettighetene blir respektert?

For å svare på dette, kan vi hente inspirasjon fra dem som utgjorde en forskjell og hjalp til med å skape de menneskerettighetene vi har i dag. Disse humanistene forsvarte menneskerettighetene fordi de innså at fred og fremgang aldri kunne bli oppnådd uten dem. Hver og en har i betydelig grad forandret verden.

Martin Luther King, Jr., erklærte da han kjempet for de fargedes rettigheter i USA på 1960-tallet: «Urettferdighet ett sted, er en trussel mot rettferdighet alle steder.»

Den store talsmannen for fredelig motstand mot undertrykkelse, Mahatma Gandhi, beskrev ikke-vold som «den største kraften menneskeheten besitter. Den er mektigere enn det mektigste ødeleggelsesvåpen som mennesket med sin oppfinnsomhet har utviklet.»

Thomas Jefferson som gav inspirasjonen til og skrev den amerikanske Uavhengighetserklæringen, erklærte: «Å bry seg om menneskeliv og lykke og ikke ødeleggelsen av dem, er det første og eneste legitime formålet for en god regjering.»

Hvert av disse individene snakket og levde som mektige og effektive forkjempere for menneskerettighetene, og det kan du også gjøre.

«Folk kan fritt bosette seg i alle områder og ta et hvilket som helst arbeid, så lenge de aldri overtrer andres rettigheter... Jeg forhindrer slaveri og forbyr salg av menn og kvinner som slaver ... slike tradisjoner bør utryddes i hele verden.»
Kyros den store, Persia (585–529 f.Kr.) ▼

USAs uavhengighetserklæring som hovedsakelig ble skrevet av Thomas Jefferson, fastslår: «Vi anser at disse sannhetene er selvnlysende, at alle mennesker er skapt like, og at de er utrustet med visse umistelige rettigheter av sin Skaper, og blant disse er retten til liv, frihet og streben etter lykke.» ◀

«Urettferdighet ett sted, er en trussel mot rettferdighet alle steder.» Martin Luther King, Jr., da han kjempet for rettighetene til afroamerikanere på 1960-tallet. ►

Mens Voltaire kjempet voldsomt mot religiøs forfølgelse i det 18. århundrets Frankrike, skrev han: «Jeg er uenig med det du sier, men jeg vil forsvare din rett til å si det inntil døden.» ▼

Mahatma Gandhi beskrev ikke-vold som «den største kraften menneskeheten besitter. Den er mektigere enn det mektigste ødeleggelsesvåpen som mennesket med sin oppfinnsomhet har utviklet.» ◀

Da han ble stilt for retten av den sørafrikanske apartheidregjeringen i 1964, erklærte Nelson Mandela: «Mitt ideal er et demokratisk og fritt samfunn der alle lever sammen i harmoni og med like muligheter.» ►

Bli TALSMANN FOR MENNESKERETTIGHETER

De som nå om dagen arbeider for å oppnå menneskerettigheter, er kanskje eller kanskje ikke kjente mennesker. Men de deler alle et inderlig engasjement for det prinsippet at alle grunnleggende sett er født med like rettigheter, og at hva som helst mindre enn dette er urettferdighet. Til tider kan man som enkeltperson føle at man ikke kan oppnå noe særlig betydningsfullt fremskritt. Men de som i fortiden gjorde en avgjørende innsats på menneskerettighetsområdet, kunne ha følt det samme. Men det gjorde de ikke, og på den måten forandret verden seg. I dag har vi en fordel som de fleste av dem manglet. Menneskerettighetene eksisterer, og det finnes en generell enighet om dem. Og selv om målet ser fjernt ut, lever hundre millioner mennesker uten sammenligning et bedre liv enn de fleste av menneskene gjorde som levde på den tiden menneskerettighetene knapt nok eksisterte. Våre forgjengere utgjorde en forskjell. På lang

sikt er det ikke regjeringer som bestemmer tendensene; de innfører dem som allerede finnes ute blant folk i samfunnet. For å overbevise regjeringen om fullstendig å iverksette Verdenserklæringen om menneskerettighetene, krever det en effektiv og vedvarende aktivitet på grasrotnivå. Så for å svare på spørsmålet: «*Hvem skal sikre at menneskerettighetene overholdes?*» har hovedarkitekten bak Verdenserklæringen om menneskerettighetene, Eleanor Roosevelt, gitt et svar som både er veltalende og sant:

«Hvor begynner de universelle menneskerettigheter, når alt kommer til alt? I det små, tett på hjemmet – så nært og smått at det ikke kan ses på noe verdenskart. Og likevel er det enkeltpersonens verden; hans nabolag; den skolen eller universitetet han går på; fabrikken, gården eller kontoret der han arbeider. Slik er de stedene der hver eneste mann, kvinne og barn prøver å søke lik rettferdighet, like muligheter, lik anstendighet uten diskriminering. Med mindre disse rettighetene har en betydning her, har de liten betydning noe sted. Uten en samlet innsats fra borgerne for å opprettholde dem i nærmiljøet, vil vi forgjeves se etter fremskritt i den større verden.»

UNITED FOR HUMAN RIGHTS

1920 Hillhurst Avenue #187, Los Angeles, CA 90027, USA
Telefon: +1 323-6611144 · Faks: +1 323-6611194

no.humanrights.com · info@humanrights.com

